

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvtiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Q[uo]d neq[ue] filius ad creandu[m] o[mn]ia p[ro]cesserit absq[ue]
coop[er]at[ion]e sp[irit]us sancti, neq[ue] sp[irit]us sanctus ad
sanctificandu[m] p[ro]cedat absq[ue] cooperatione filij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

ad contēplādā pulchritudinē tantæ pcessōnis, docere nos p̄t, ut cognoscamus dñm māiestatis, dñm (inquam) māiestatis, filium q̄ iamduū pcessit, dñm māiestatis nihilominis sp̄m sanctū qui adhuc pcedit. H̄ac deniq̄ discretio in t̄pibus uerbi huius prudēter audientia est, quia de semetiō loquens filius dei, sedm præteritū t̄ps dixit, ego em̄ ex deo pcessit de sancto aut̄ sp̄u loquens, p̄sentit p̄e dixit, q̄ à patre procedit. Proinde nimis incongruum esset, ambos scilicet filiu & sp̄m sanctū dicere procedens, cū procedētes participiū sit t̄pis p̄sentis, sicut & uerbū procedit, qđ de solo sp̄u sancto dictū est: filius aut̄ iamduū (sicut dīctum est), pcesserit, cuius pcessio fuit ille effectus operis, à quo deus, qui p̄ illā oia creauit, iamduū cessauit, sicut manifeste scriptura dicit. Et requieuit deus die septimo ab inuenientiō ope qđ patrāt, & benedixit diei septimo, & sanctificauit illum, q̄a in ipso cessauerat alio omni ope suo qđ creauit deus ut faceret. Nullā q̄ppe nouā creaturā specie deinceps creauit, quam ante illam requiem suam in genere suo non creauerit.

¶ Quod neq̄ filius ad creandū oia, pcesserit absq̄ cooperatione sp̄us sancti, neq̄ sp̄us sanctus ad sanctificādū procedat absq̄ cooperatione filii. Ca. XVI.

Nonquid uero pcessionē sp̄us sancti, qua nunc usq̄ pcedit ad sanctificationem creaturā rōnāl, secernimus aut̄ secerim patimur à pcessionē filii, qua (sicutia dīctum est) dudum processit, & pcedere, id est, nouas creaturā species condere uel patrare, cessauit: Nunqđ hoc dicimus aut̄ dici uel aestimari patimur, qđ filii us ad creandū pcesserit absq̄ cooperatioē sp̄us sancti, aut̄ sp̄us sanctus ad sanctificandū pcedat absq̄ cooperatioē filii. Absit hoc. Inseparabilis em̄ est totius opatio trinitatis, unius dei, unius & inseparabilis imperij. Et tūc, qđ pcessit filius ex ore patris dicitis, fiat hoc uel illud, ductor totius opis erat sp̄us sanctus: & nūc, qđiu ad sanctificandū pcedit sp̄us sanctus ferturq; sup aquas baptismi, id ē p̄e q̄ ferebat sup aquas in iūtio, sicut scriptura dicit, filius arbititer & efficiēs causa est eiusdē sanctificationis. Et illuc, ubi deus pater cū sp̄u sancto p̄ filiu cuncta creauit (oia p̄ ipm facta sunt, & sine ipso factū est nihil) & hic, ubi deus pater filio sanctificat electionē creaturā rōnalis, delitiae parant uel p̄ficiunt cooperatioē totius trinitatis: ille nimirū delitie charitatis, quā ita meminit sapia dei, filius dei: memor, eius quā dicimus suā, pcessiōis. Quando preparabat cōclōs aderā, qđ certa lege & gyro uallabat abylos, qđ cetera firmauit sursum, & librabat fontes aquarū, qđ circūdabat mari terminū suū, & legē ponebat aquis ne transirent fines suos, qđ appendebat fundamēta terra, cū eo erā cuncta cōponens, & delectabar p̄ singulos dies, ludes corā eo omni tpe, ludens in orbe terrarū, & deliciæ meæ eē cū filiis hoīm. Quid nā ē hoc, nisi ac si diceret, qđ dixit deo, fiat lux, qđ dīcebat, fiat firmamentū in medio aquarū, cōgregen̄ aquas quā sub cōelo sunt in locū unū, qđ (inq.) hæc & cetera dicebat, & p̄ singulos dies uidebat qđ esset bonū, ego pcedebam ex ore eius, ego em̄ sum illa dīctio siue uerbū eius. **¶ I**git processio filii, tpe ul' loco à processione sp̄us sancti nō secerit: quia uidelicet tūc ista facta sunt, qđ sp̄us dei super aquas ferebat, & sicut pater, ita & filius, ita & sp̄us sanctus, unus deus, ubiq̄ est & nullo loco cōcluditur. Tantū in effectū opis, distantia agnoscēda est processōnis utriusq; scilicet filii & sp̄us sancti: quia uidelicet à conditione creaturarū siue substantiarū quā utiq; p̄ filiu facta sunt, oia em̄ p̄ ipm facta sunt, septimo die deus requieuit. A sanctificatione oia creaturā rōnalis (qđ opus p̄ spiritū sanctū fit) nondū pater aut̄ filius requieuit, nondū cessauit, unde dixit & iudeas idem filius dei. Pater meus usq; modo operat, & ego operor. De illis delicijs sapia dicens, & deliciæ meæ esse cū filiis hoīm, suo loco in illo speciali opere trinitatis, scilicet in factura uel plasmatione hominis, erit plenius dicendum.

¶ Contra illos qui dixerunt spiritum sanctum a solo patre & non etiam a filio procedere, dictum a sapientia, en proferam vobis spiritum meum & ostendam verba mea.

Caput XVII.

Adem ip̄a sapia dicit paruulis. En pferam vobis spiritum meum, & ostendam uerba mea. Quid hoc est, nisi quod facturam se præuidebat, iamq; fecit ip̄a incarnata sapia. Cū em̄ resurrexisse à mortuis, stans in medio discipulorū suorū, insufflavit & dixit eis, pax vobis, accipite spiritum sanctum, & sicut aliis euā dicit, tūc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas. Nonne hoc erat sapie, id est, de fi-

Inseparabilis totius trinitatis operatio

Proverb. 8
Processio filii ex ore altissimi mi.

Gene. 1.

Qđ dñt, sihi & sp̄us sancti processio

Iohan. 5.
Proverb. 8.

Proverb. 5.
Sp̄us s. erā a filio pcedit.
Iohā. 20.
Lucā. 24 elata.

